

ELEMENTS FESTIUS DE LA FESTA MAJOR DE SANT PAU

Torrelles té un patrimoni divers, singular i rellevant que li dóna personalitat i ens dota d'elements d'identitat compartida. La riquesa patrimonial no rau només en els béns materials sinó que també compta amb un conjunt molt rellevant d'elements culturals no tangibles que conformen un cos de festes, tradicions i coneixements de caire popular i tradicional compartit pel conjunt dels torrellencs. En aquest sentit, els elements festius de la Festa Major de Sant Pau formen part del patrimoni cultural immaterial de Torrelles, i representen un important instrument d'identitat i de cohesió social.

Coneixes aquests elements de la cultura popular i tradicional de la Festa Major de Sant Pau? A continuació es descriuen breument:

LA BAIXADA DE CARRETONS

Consisteix a realitzar descensos de carretons o andròmines per les baixades del centre del poble impulsats únicament amb la inèrcia del propi pendent o amb l'ajuda humana dels conductors del vehicle. Els carretons són "trastos" amb rodes que la gent es fabrica de forma manual i que han de complir amb un senzill reglament per vetllar per la seguretat dels participants i espectadors. Aquest reglament es pot consultar a la pàgina web municipal. Els "trastos" normalment són decorats de forma estrofolària i divertida, i fins i tot, els participants es disfressen en consonància amb el carretó. La Baixada de Carretons s'organitza per la Festa Major de Sant Pau des de l'any 1989.

EL CONCURS D'ESTELLADORS

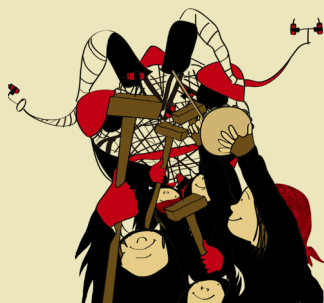

La població de Torrelles complementava al segle XIX la feina agrícola amb l'explotació del bosc i va arribar a ser el principal abastador de llenya dels municipis de la vall baixa del riu Llobregat. Els treballadors del bosc eren els boscaters, un ofici que, amb la pèrdua de valor de la fusta, va anar desapareixent. En aquest context, per la Festa Major de Sant Pau de l'any 1983, va néixer el Concurs d'Estelladors amb l'objectiu de recuperar i difondre els oficis del bosc, especialment la feina d'estellar (obrir troncs de diferents diàmetres amb només uns tascons, una maça, i, ocasionalment, amb una destal). Al concurs, els estelladors es basen en la seva força i destresa per a poder asclar els troncs el més ràpid possible. Actualment hi participen més de 40 persones, i es competeix en tres categories: masculina, femenina i infantil. Al llarg de l'any els Estelladors organitzen tallers perquè, qui ho desitgi, pugui aprendre a estellar.

EL CORREFOC

El que avui coneixem com a "correfoc", és fruit de l'evolució del ball de diables, una manifestació festiva tradicional caracteritzada pel llançament de pirotècnia de forma estàtica per part d'un grup de persones vestides de diable. Els primers correfocs o cercaviles de foc van celebrar-se entre els anys 1979 i 80 a cavall entre Reus i Barcelona. Els diables porten tota mena d'elements pirotècnics, com ara carretilles, francesos, sortidors i carrutxes, que van cre-

mant mentre avança el recorregut. Els assistents juguen a un estira-i-arroña amb els diables: els empaiten, els esquiven o es posen a recer del seu foc. Normalment els diables van acompanyats de tabalers que s'encarreguen de posar la música i marcar el ritme de l'activitat. A Torrelles el primer correfoc va tenir lloc per la Festa Major de Sant Pau de l'any 1984 amb els Diables i el Drac del Clot.

LA BOTIFARRADA

Amb la creació l'any 1984 de la Comissió de Festes, origen de l'actual Coordinadora Cultural, es va afegir al programa de la Festa Major una botifarrada popular i des d'aleshores que es segueix repetint any rere any. No es tracta només d'un simple entrepà amb una botifarra a dins. Les botifarres són fetes als obradors dels comerços de Torrelles i són cuites a la brasa. El pa és el tradicional llonguet fornejat a les fleques del poble, el qual es suca amb tomàquet de penjar i un bon raig d'oli d'oliva. Tot fet amb cura i il·lusió per una munió de torrellencs voluntaris. És el sopar tradicional del divendres de Sant Pau, i el moment de trobada entre la gent del poble per a poder compartir l'esperit de la Festa Major.

EL BALL DE LA TAL·LARA

L'única cita que s'ha trobat fins ara donant testimoni que havia existit aquest ball al nostre poble és al Costumari Català de Joan Amades. Inspirant-se en el que havia escrit, el folklorista, coreògraf i director de l'Esbart de Dansaires de l'Orfeó Gracienc, Lluís Trullàs, va crear el ball de la Tal·lara, tot estrenant-se el 24 de maig de 1970 al local de l'Orfeó Gracienc, a Barcelona. El 1974 el mateix Lluís Trullàs va ensenyar el ball a l'Esbart Sant Martí de Torrelles que el va presentar l'agost del mateix any a l'Ateneu Torrellenc. Des de 1979 es balla per la Festa Major de Sant Pau. Això ha permès que a dia d'avui encara sigui una dansa viva, ballada conjunta per a tothom qui ho desitja. L'Esbart Sant Martí organitza, de tant en tant, un taller per aprendre a ballar la Tal·lara.

LES MATINADES

L'objectiu de les matinades ha estat tradicionalment, a molts indrets de Catalunya, el d'anunciar el nou dia i despertar la gent a l'alba, quan clareja el dia a primera hora del matí. Les matinades comencen a les 7 del matí amb 7 coets que trenquen el silenci dels carrers encara adormits i, tot seguit, sona el "toc de Matinades", melodia d'aire rítmic i animat que tindria l'origen a la segona meitat del segle XVIII. La comparsa recorre els carrers del municipi amb el so estrident de la gralla, les percussions dels timbals i el retronar dels petards. Molts veïns, en sentir la despertada, surten a oferir moscatell, coca i galetes als participants que els obsequien amb algunes cançons com a agraiement.